

1949
5

AUSTRALIJOS LIETUVIS

Dvisavaitinis Australijos lietuviu laikrastis

The Australian Lithuanian

Information Bulletin for the Lithuanians in Australia

AUSTRALIJOS LIETUVIS

Pirmasis Lietuvių Laikraštis Australijoje
Išeina kas dvi savaitės

II metai Leigh Creek, S.A., 1949 m. vasario 28 d.

Nr 5(13)

*****

J U B U V O 29

Taip, jų buvo vos 29 vyrai iš 2000 lietuvių Australijoje ir jie paskelbė Pan-Pacific Jamboree Nepriklausomą Lietuvą. Jie nešė mūsų trispalvę kitų tautų vėliavų tarpe lygiomis teisėmis, ji plevėsavo laisvųjų tautų vėliavų tarpe.

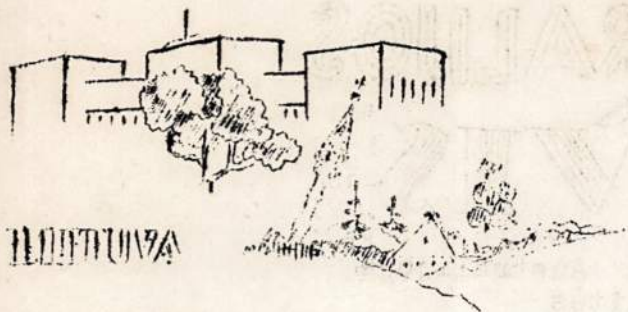
Kas tie 29? Tai ne herojai, ne milžinai ir ne viršžmogiai - tai Lietuvos skautai, sūnūs garbingos Tėvynės, pr. metų pabaigoje - šių metų pradžioje atstovavę Lietuvos skautiją Pan-Pacific skautų Jamboree Victorijoje.

Nenoromis mintyse nuklysti į mūsų Nepriklausomybės priešaušrius. Ten taip pat skaitome vos desėtkais garbingų vyrų vardus. Tik jų dėka mes tik-ką atšventėme 31-mą mūsų Nepriklausomybės dieną. Ne jų ir ne mūsų kaltė, kad mes ją šventėme ne Tėvų žemėje, bet užtat mūsų pareiga, pakartojau, p a r e i g a, garbingai atstovauti ją visur, kur tik nuklysta lietuviai.

Reta proga, kokia buvo suteikta mums Jamboree. Ir šia proga mokėjo pasinaudoti mūsų broliai skautai. "Parneškite ją į laisvąją Tėvynę" pasakė Lieut-Gen. Sir Edmund Herring, Chief Justice of Victoria ir Victorijos skautų sąjungos Prezidentas, įteikdamas mūsų skautų vadovybei stovėklos emblemą. Turime įvykdyti šio garbingo vyro žodžius.

Taip, visa tai gražu, garbinga. Džiaugiamės mes, Australijos lietuviai, džiaugiasi lietuviai plačiajame pasaulyje, džiaugiasi (tiksliau - džiaugsis) likusieji mūsų broliai ir sesės Tėvynėje. Bet dažnai ne nepagalvojame, kokio pasiaukojimo ir kiek jėgų pareikalauta iš tų, kurie atstovavo mūsų vardą didžiajame Pan-Pacific skautų sąskrydyje. "Dovanokite, p. redaktoriau, kad užtęčiau su prenumeratos apmokejimu. Kišeniai tušti, nė vieno penny", - rašo vienas iš tų vyrų redakcijai. Ne tik penny buvo reikalingas; dar daugiau buvo reikalinga kieto darbo, o daugiausia - meilės Tėvynei. Aš nežinau visų šių vyrų vardų - visiems jiems pagarba - bet neabejotinai svarbiausią misiją čia bus atlikęs ISS igaliotinis B. Dainutis, kaip vienas jį pažįstas asmuo išsireiškė, "idealistas iki kaulų"; V. Neverauskas ir kiti. Taip, tik tikri patrijotai galėjo paskelbti Nepriklausomą Lietuvą.

Mūsų gili pagarba jiems. - - - -

"Aš mačiau tremiamus į Sibirą lietuvius"... - Neseniai iš Lietuvos atvykęs vienas vokiečių buv. karo belaisvis, ilgą laiką gyvenęs Lietuvoje, "Žiburių" korespondentui papasakojo apie didžiulius bolševikų įvykdytus masinius Lietuvos žmonių išvežimus, kurie vyko 1948 m. tuoj po Sekminių. Pilviškių stotyje jis matęs daugelį tremiamųjų lietuvių. Sunkvežimiai būvę pilni suimtųjų vyrų, moterų ir vaikų, kurie sėdėję ant savo mantos, kurios tarpe matėsi bulvių ir vištų.

Tuščias išvežtųjų sodvbas dažnai išplėšia rusai: išsiima langus, išnešioja baldus ir t.t. Tokiame ūkve apsigyventi reikia gauti iš partizanų leidimą. Be leidimo apsigyvenę dažnai sulaukia nakties metu partizanų, kurie uždeda bausmę: rašyti ištremtajam laiškus ir siųsti kas savaitę po siuntinį.

Vis dar iškyla tautinės vėliavos. Kaip žinome, bolševikai yra uždraudę lietuviškas vėliavas ir jų vietoje visur bruka savo rėdonus skarmalus. Tačiau lietuviai įvairiomis progomis neužmiršta iškelti ir savo trispalvių. Taip 1948 m. švenčiant Vasario 16 d. sukaktį visame Alytaus apskrityje buvusios jos iškeltos. Mūsų vėliavos pakilusios ne tik Alytaus kapinėse, bet kabojusios ir tranguliacijos bokšte. Čia kabojusi ji ilgai, nes kažkoks lietuvis, kuris iškėlė vėliavą, nuardęs ir kopėčias.

Komunistų partijos suvažiavimas.

"Tiesa" praneša, kad 1949 m. vasario 15 d. šaukiamas Lietuvos komunistų partijos suvažiavimas. Kaip žinome, tokių suvažiavimų proga labai dažnai daromi partijai priešingo elemento suėmimai ir tremimai.

Ir toliau naikinamas Lietuvos miškas. - Ir šiais metais "Tiesa" skelbia davinius apie "miško išvežimo plano įvykdymus". Planas, kaip paprastai, yra dažniausiai perviršijamas. Tačiau vis dėlto, anot "Tiesos", esą apskričių, kurie "gėdingai atsilieka". Prie tokių priskiria Šiaulių, Raseinių, Radviliškio, Joniškio, Pasvalio ir kt. apskričius.

Anykštiečiai ūkininkai ta proga suvaryti į gurguoles, kuriose dalvave apie 100 ūkininkų. Visi jie vežė miško medžiagą. Kas liks iš Lietuvos mišku, lygiai kaip ir iš pačios tautos, vienas Dievas težino...

Ką rašo iš Lietuvos "paaukota" senutė. - Vienoje tremtinių šeimoje Vak. Vokietijoje gyveno 70 metų senutė. Kadangi jai stovkloje nebuvo lengva, o be to, manyta, kad bolševikai jai, kaip senai moterėlei, nieko nebedarys, ji grįžo savo noru į Lietuvą pas kitus savo šeimos narius. Išvykdama su savo artimaisiais Vokietijoje susitarė, kad ji vis dėlto jei tik bus galima, parašys, kas iš tikrųjų dabar dedasi Lietuvoje. Žinoma, ji turėjo rašyti tam tikru sutartu būdu. Iš jos buvo gauta pora laišku, kuriuos perskaičius ir "išvertus", gavosi maždaug tokio turinio pranešimas: "Nelaimės, vargas, skurdas ir tremimai viešpatauja Lietuvoje. Visi mūsų namiškiai jau išvežti į Sibirą ar nužudyti. Mano dienos čia taip pat nebus ilgos: jei aš nesuskubsiu laiku nu-

mirti, man teks iškelti pas savuosius į Rytus..."

Partizanai tebeužpuldinėja bolševikus. - Grįžusio vokiečio belaisvio liudijimu, partizanai ant rankovės nešioja skydo formos tautinių spalvų ženklą. Dzūkijos krašte ant tų spalvų dar esanti raidė D. - Pereitą pavasari Leliūnų par-

tizanai užpuolė trimis vežimais važiuvusius partijos pareigūnus, kurie turėjo tikslą įbrukti gyventojams pirkti rūsų vidaus paskolų obligacijas. Pirmuose vežimuose sėdėję 8 milicininkai istrebiteliai buvo nukauti, kiti pabėgę.

=====

L I E T U V I A I P A S A U L Y J E

V o k i e t i j a.

Numatoma pertvarkyti tremtinių spauda. - Šiuo metu kai kurie tremtinių laikraščių redaktoriai ir kiti spaudos darbuotojai išvyksta į užsienį, daugiausia į J.A. Valstybes. Ryšy su tuo ir aplamai su emigracija, kada vis didesnis lietuvių skaičius apleidžia Vokietiją, turės persitvarkyti ir lietuvių spauda, nes tokio didelio laikraščių skaičiaus prie geriausių norų nebus imanoma išlaikyti. Taip "Mūsų Kelio" leidimą netrukus perims LTB Vyr. Komitetas. Ligšiolinis leidėjas p. D. Penikas važiuoja į J.A.V. Numatoma Liet. Žurnalistų S-gos centrą taip pat perkelti iš Vokietijos į J.A.V.

Tremtinių sveikata tebeblogėja. - Paskutiniu metu sumažėjo tremtinių šalpa iš BALFO, LRK ir pan. įstaigų. IRO teikiamas maitinimas jokiū būdu nėra pagerėjęs. Del menko maitinimo 1400 lietuvių Vokietijoje serga džiova, iš jų 700 atvira forma. 86 serga psichinėmis ligomis.

Lietuviai emigruoja į J.A.V. ir Australiją. - Mūsų tautiečiai Vokietijoje tebegyvena emigracijos ženkle. Ypač gva emigracija yra į J. A. V. ir Australiją. Į kitus kraštus važiuojančiųjų skaičius kaip ir nežymus. Apgailestaujama, kad emigraciniai reikalavimai, ypač kas liečia sveikata, pasidare griežtesni. Tas ypač pastebima JAV komisijose. Apie 70 - 75% važiuojančiųjų į JAV vis dar yra nekrikščionys...

Sausio pabaigoje Sveinfurto emigracinėje stovykloje emigracinius formalumus atliekančių gyveno 1917 emigrantų, tarp kurių 1405 į Australiją ir 486 į J.A.V.

B r a z i l i j a. Mus pasiekė Brazilijos lietuvių dvisavaitinis laikraštis "Mūsų Lietuva". Stebėtina puikus, žurnalo pavidalo, 18 puslapių, gausiai iliustruotas veik išimtinai Lietuvos vaizdais, laikraštis. Kalba taisyklingai lietuviška. Skaitydamas "Mūsų Lietuva" visai nejučiomis atsiduri Lietuvoje. Matyt, jos leidėjai ir redaktoriai tikrai visa širdimi myli savo Tėvynę. "Mūsų Lietuvos" ats. redaktorium yra kun. P. Ragažinskas.

Be "Mūsų Lietuvos", Brazilijos lietuviai turi dar vieną laikraštį - "Zinias", tačiau žymiai mažesni.

Abiejuose laikraščiuose gausu skelbimų. Skelbiasi lietuviai pramonininkai, prekybininkai, amatininkai. Tai vis seniau išvyke į Braziliją lietuviai, kurie sunkiu darbu išsikovojo geresnį duonos kąsnį.

- - - - -

J. A. V.

VLIKo ir Vykd. Tarybos pirmininkai New Yorke. - Vasario 3 d. "New York Herald Tribune" ir kiti Amerikos laikraščiai paskelbė žinią (pirmame puslapyje!), perduota iš New Yorko Associated Press agentūros, kurioje aprašoma spaudai suruošta konferencija, kurią laikė VLIKo pirmininkas Prel. Krupavičius ir Vykdamosios Tarybos pirmininkas p. Sidzikauskas. Konferencijos metu Prel. Krupavičius pažymėjęs, kad jeigu Lietuva dar 5 metus pasiliks sovietų valdžioje, Lietuvoje neliks nė vieno lietuviu. Vien tik 1948 m. esą deportuota apie 200.000 lietuvių, Likusieji, pagal atitinkamus sovietų planus, būsią iššluoti per 5 metus.

Prel. Krupavičius pareiškęs, kad jis tikisi kalbėti su valstybės departamento pareigūnais Vašingtone apie padėtį Lietuvoje. Sovietų koncentracijos stovyklos esančios tokios pat, kaip ir Hitlerio ir jos reiškiančios mirtį - kartoja J.A.V. spauda mūsų atstovų žodžius.

Šia proga pažymėtina, kad ir Australijos dienraščiai šiuos mūsų atstovų pranešimus paminėjo.

J.A.V. lietuviai tikisi surinkti 100.000 dolerių. - Nuo vasario 1 dienos JAV paskelbtas Lietuvos gelbėjimo vėjus, kurį organizuoja pajėgiausia organizacija - Amerikos Lietuvių Taryba. Tikimasi surinkti 100.000 dolerių, kuriuos suaukosią Amerikos lietuviai ir jų organizacijos.

Pranciškonai kviečia tremtinius į vienuolyną. - Lietuviai pranciškonai Amerikoje tremties spaudoje paskelbė atsišaukimą, kuriuo kviečia tremtyje gyvenančius jaunuolius stoti į jų vienuolyną. Pranciškonų vadovybė pažada išrūpinti vykimui į JAV, Kanadą ar Italiją reikalingus dokumentus, be to, apmokėti visas išlaidas ir teikti mokslą.

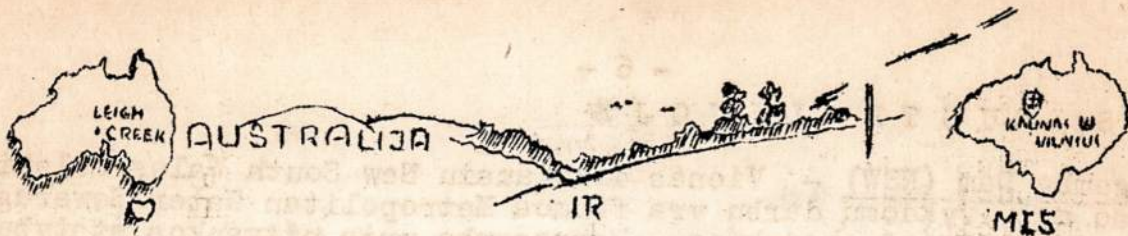
Š k o t i j a.

Lietuviai tautodailės parodoje. - Škotijos Sąjunga dėl Europos laisvės sausio 10 - 22 d.d. Edinburgo mieste suruošė europiečių pabėgėlių tautodailės parodą, kurioje dalyvavo ir lietuviai. Parodą atidarė Edinburgo vyskupas Right Rev Warner. Lietuvių skyrius savo eksponatų įvairumu, originalumu buvo pats idomiusias ir sudarė visą parodos trečdali. Visa škotų spauda labai palankiai atsiliepė apie šią parodą.

O l a n d i j a. - Vasario 5 d. Amsterdame atidarėta DP dailininkų paroda, kurioje dalyvauja 28 latviai, 8 lietuviai, 18 estų dailininkų, be to, lenkai, ukrainiečiai ir kitos tautos. Šia parodą vėliau numatoma perkelti į J. A. Valstybes.

V o k i e t i j a.

Paskirtos literatūros premijos. - Už geriausius kūrinius, pasirodžiusius 1948 metais tremtyje, Vasario 5 d. paskirtos premijos. Paskirta: Švietimo Valdybos premija Jurgiui Jankui už beletristikos veikalą "Naktis ant morų"; BALFO - Nelei Mazalaitei-Krūminienei už "Legendas apie Ilgesį" (šios knygos AL redakcija gauna 128 egz.) Red.); Lietuvos Raudonojo Kryžiaus jaunimo literatūros premiją Juliui Kaupui už pasakas "Daktaras Kripštukas pragare" (AL redakcija tuojuo gauna) Red.); Patrios leidyklos - knygų iliustratoriui dail.Povilui Osmolskiui.

Naujas gynybos projektas. - Australijos Alpių srityje numatoma įrengti ginklų imones, kurių dalis būtų po kalnais ir apsaugotos nuo atominių bombų puolimo. Šis projektas surištas su Snowy River hidroelektrine ir irigacijos schema ir čia būtų perkelta dalis parinktų Britanijos įmonių.

Nauja užtvanka. - New South Waleso ministerių kabinetas priėmė Darling upės užtvankos schemą. Ši užtvanka, kurios statyba kainuos virš 2 mil. svarų, drėkins apie 1 milijoną akru (400.000 ha) ganvklų žemės ir bus užbaigta 6 - 8 metų laikotarpyje.

Opozicija kritikuoja. - Opozicijos lyderis Mr. Menzies kritikuoja darbiečių vyriausybės politiką kaimyninių kraštų atžvilgiu. "Jei mes padėsime olandus išvaryti iš Rytų Indijos salų, greit susilauksime ir Britų išvarymo iš Malajų, o Australija turės apieisti Papua salas". Toliau jis pareiškė: "Australija negalės išlaikyti savo teutinės politikos, jei eis prieš Europos valstybes, kurios taip ilgai buvo mūsų kaimynų administratoriais ir švietėjais".

Pakeliamas geležinkelių tarifas. - Nuo kovo 1 d. Pietų Australijoje geležinkelių tarifas pakeliamas iki 25%. Labiausia pakyla trumpų nuotolių kainos, bet ilgų atstumų tarifas beveik pasiliks toks pat. Taip pat elektra dėl pakilusios anglies kainos pabrangsta 5%.

Stiprinami ryšiai. - Kad padėjus imigrantams kaip galima greičiau įsikurti, visoje Australijoje steigiami "Glaudesnio bendradarbiavimo komitetai" (Good neighbor Committees), pareiškė Mr. Calwell. Tam tikslui parengti 24 darbuotojai, kurie bus pasiųsti į priėmimo stovyklas bei didesnes imigrantų susibūrimo vietas.

DP - gyvulių varovais. - Trūkstant ganyklose darbininkų, galimas dalykas, kad sekandčiame ganymo sezone gyvulių "piemenimis" bus paskirti ir iš DP tarpo...

Pilietybės reikalai. - Europiečiai, kurie yra Australijoje jau daugiau kaip metai ir nori gauti Australijos pilietybę (būti naturalizuotais) turėtų tuoj pat imtis žygių savo dokumentus tvarkyti. Imigrantai, kurie atvyko laivu "General Heintzelmann" 1947 m. lapkričio mėnesį, turi teisės duoti pareiškimus. Jie turėtų rašyti Commonwealth Migration Officer savo valstybės sostinėje ir prašyti atsiųsti blanką "Declaration of Intention", kurią užpildžius gražinti tai pačiai imigracijos įstaigai. ("The New Australian").

Nauji Australijos piliečiai. - Pagal naują pilietybės įstatymą buvo iškilmingai suteikta Australijos pilietybė 7 svetimšaliams, atstovams iš kiekvienos valstybės.

M E S   A U S T R A L I J O J E

Warragamba Dam (NSW) - Vienas didžiausiu New South Wales valstijoje šiuo metu vykdomų darbų yra firmos Metropolitan Water Sewerage and Drainage Board projektas - Warragamba upės užtvankos statyba. Jos tikslas aprūpinti vandeniu Sydney miestą. Darbai čia pradėti prieš kelis metus ir prie statomos užtvankos kartu auga darbininkų miestas. Šeimoms turintiems darbininkams firma pagal užsakymą stato gana patogius namelius su visais moderniškais įrengimais. Už namelius reikia mokėti nuomą ir laukti gana ilgai, kol juos pastatys. Nevedusiems darbininkams duoda atskirus kambarius barakuose ir už gyvenimą juose primoka po 4 šilingus į dieną. Barakai dar tik statomi. Naujai atvykstantiems tenka pradžioje apsigyventi pereinamoje Mulgoa palapinių stovykloje. Viengungių rajonuose, išskyrus sekmadienių popietes, moterims rodytis draudžiama. Kas nenori eiti į bendrą valgyklą, gali maistą gamintis pats. Tam reikalui pastatytos gana patogios virtuvės. Vietoje turime pašta, reikalingas krautuves ir kiną, kur tris kartus į savaitę rodomos naujos filmos.

Apvlinkė - akmens kalnai ir nusikurdusių eukaliptų miškas. Miškas baigiasi už 3 mylių ir ten yra mums artimiausia vietovė Wallacia, skaitoma kurortu. Keletas vasarnamių, viešbutis - restoranas, pora krautuvių ir vėl kiek užmatai nurudę ganyklos, kur ganosi nelaimingi, užuiti, jodinėjimui nuomojami arkliukai. Artimiausia geležinkelio stotis - Penrith už 16 mylių. Iš ten iki Sydney dar 30 mylių. Susisiekimas gana geras ir savaitės gale vyrai iš stovyklos dingsta gyvenimo didmiesty ieškoti.

Darbas įvairus: barakų statyba, žemės kasimo darbai paviršiuje ir po žeme tuneliuose, uolos gręžimas sprogdinimams, betonavimas. Darbo savaitė - 40 valandų. Kai kuriose vietose dirbama trimis pamainomis. Praktiskai vyrai uždirba nuo 8 iki 10 svarų į savaitę - žiūrint darbas.

Pirmieji pabaltiečiai - jų tarpe 4 lietuviai - atvyko 1948 m. birželio 16 d. Dabar Warragamba Dam stovykloje esame jau 10 lietuvių ir 4 Mulgoa stovykloje. Kadangi esame išskirstyti po įvairius darbus ir dirbame ne vienodose pamainose, artimesnio ryšio vienas su kitu, be lėkštokos pažinties, neturime.

Užtvanka bus statoma apie 10 metų. Plečiasi darbai, didėja darbininkų miestas. Sakoma, kad su laiku čia dirba apie 3.000 darbininkų. Daugiausia imigrantai iš Europos. Darbo Ministerijos atstovas net pareiškė, kad, girdi, Warragamba Dam reikėsia dėl to perkristyti į DiPi Dam. Reikia tikėti, kad tarp naujai atvykstančių ateičių bus ir lietuvių tam tikra dalis, dėl to yra galimybė, jog čia susikurs didesnė lietuvių kolonija. Naujai atvykstantieji pas mus neturi ko bijotis: klimatas geras, gyvenimo sąlygos neblogo ir atlyginimas yra vienas geriausių New South Walese, išskyrus angliakausius.

Jot Em

Laivai pakeliui į Australiją - Vasario mėnesį į Australiją išplaukia 6 laivai su 5465 asmenimis - DP. Reikia tikėtis, kad jų tarpe nemaža ir lietuvių.

(perkelta į 18 psl.)

UŽSIENIS

J.A.V. Pacifiko politika. - Aukšti J.A.V. karo pareigūnai pasiūlė atitraukti JAV karines pajėgas iš Japonijos, nes karo metu esą neapsimoka ginti Japonų salas ir tuo pačiu eikvoti JAV karo pajėgas. Svarbiausios priežastys esą šios: 1. Iš Japonijos aerodromų negalima pasiekti Sov. Sąjungos pramonės centrų; tam geriau tinka Italijos, Anglijos, Graikijos ir Prancūzijos aerodromai; 2. Nesuteikus papildymų, amerikiečių pajėgos Japonijoje neturėtų puolamosios galios; 3. Jei JAV pajėgos pasiliktu Japonijoje, JAV turėtų aprūpinti maistu 80 mil. japonų, o tai JAV kaštuoja į metus 300 milijonų dolerių. Karo metu maisto bei amunicijos pristatymas būtų neįmanomas dėl sovietų povandeninių laivų veikimo Pacifike. Svarbiau esą ginti Vakarų Europą, nes jos netekimas geriausiu atveju prailgintų pergalę 15 - 30 metų, o blogiausiu atveju - baigtusi sovietų laimėjimu.

Gen. McArthur prašymas sustiprinti JAV pajėgas Japonijoje buvo atmestas.

Tačiau JAV ambasadorius Australijoje patikino, kad karo pajėgos iš Japonijos atitraukti nemanoma. Tuo reikalu jis gavęs iš Vašingtono oficialų pranešimą.

Sovietų Sąjunga reikalauja Antarkties. - Prasidėjus pasitarimams dėl Antarkties, sovietai taip pat pareiškė savo pretenzijas, kadangi jų tyrinėtojai yra atradę kai kurias Antarkties sritis.

Po Vengrijos - Bulgarija. - Suvienytosios Evangelikų Bažnyčios Bulgarijoje 15 vadų yra suimti ir apkaltinti špijonazu bei nelegalia prekyba.

JAV kaltina Sovietus laikymu vergu. - J. Tautose J.A.V. apkaltino sovietus laikymu 8 - 14 milijonų žmonių vergų stovyklose ir paprašė tai bešališkai ištirti. J.A.V. atstovas pateikė eilę dokumentų, įrodančių šių faktų teisingumą.

Sovietai, kurių laika tylėję, pagaliau atsakė... esą Pietų Afrikoj juodieji taip pat laikomi vergais...

Sovietų šnipai Japonijoje. - JAV Armijos vadovybė padarė pranešimą apie karo metu Japonijoje veikusią sovietų šnipų gaują, išvo gusią svarbiausias japonų karo paslaptis ir 1941 m. pranešusią sovietams apie vokiečių puolimą. Septyni gaujos vadai buvo japonų nužudyti, bet kiti ir dabar dar veikia pasaulio sostinėse.

Naujų bombų bandymai. - JAV aviacijos vadovybė paskelbė, kad Aliaskoje, arktikos sąlygose, bus bandomos dvi bombos, vairuojamos radio pagalba. Bombos būsiančios paleistos nuo žemės ir nuo skrendančios oro tvirtovės. (MK)

Galingas bombonešis. - JAV bombonešis B-36 nešė 42 tonų bombų krovinį, - tai didžiausias kroviny, kuris bent kada buvo atgabentas oru, - kuris buvo numestas į Kalifornijos bombardavimo vietą. Bendras svoris buvo per 300.000 svarų. Lėktuvas be sustojimo lėkė 2900 mylių iki taikinio ir surižo atgal, skrisdamas vidutiniškai 250 mylių per valandą.

Vėl per langą. Londone vienas rusų ambasados tarnautojas iš vienos ligoninės iššoko pro langą iš trečio aukšto ir vietoje užsimušo.

(sek. psl.)

Stiprinamas Atlanto paktas. - Grįžus iš JAV ir Britanijos Norvegijos užsienių reikalų ministeriui Lange, po slaptų ministerių kabineto posėdžių buvo nutarta atmesti Sovietų Sąjungos siūlomą nepuolimo sutartį ir įsijungti į Atlanto paktą. Visi parlamento nariai, išskyrus 11 komunistų, yra tos pačios nuomonės,

JAV užs.reik. ministeris Achesonas pareiškė, kad JAV nedels; jei viena iš pakto valstvybių būtų užpulta. Tuo būdu paktas paremiamas konkrečia jėga.

Švedijos užs.reikalų ministeris pareiškė, kad Skandinavijos skilimas jau yra įvykęs faktas, nes Švedija tęs izoliuoto neutralumo politiką.

Gen. Eisenhoweris vėl gen. štabo viršininkas. - Gen. Dwight D. Eisenhoweris paskirtas laikinai JAV jungtinio gen. štabo viršininku. Jungtinis štabas apima sausumos, oro ir jūrų laivyno pajėgas.

Prez. Trumanas paskelbė, kad gen. Eisenhower laikinai skiriamas vyr. kariuomenės vado (prez. Trumano) ir karo ministerio (James Forestal) pirmuoju kariniu patarėju. Atsivėlgiant į gen. Eisenhowerio einamas kitas pareigas, naujasis paskvrimas tetruksias, palyginti, trumpą laiką.

Rusai parduoda auksą? - Išsly su nepaprastu aukso kainos kritimu Paryžiaus biržoje spėjama, kad sovietai pradėjo leisti rinkon didelius aukso kiekius, norėdami sugriauti kainų santykius JAV valstybėse ir Maršalo plano kraštuose. Kaip žinoma, Rusijoje auksas kasamas vergų.

Europa atsigauna. - Prancūzijoje maistas nebebus normuojamas, o taip pat ir Anglijoje panaikinamos kortelės saldumynams.

Sovietai vykdo manevrus. - "Die neue Zeitung" praneša, kad rytų Vokietijoje vyksta dideli sovietų armijos judėjimai. Taip pat ir Baltijos jūroje vykdomi oro ir povandeninio laivyno manevrai.

Britai sumažina kariuomenę. - Karo ministeris pranešė, kad 1949-1950 metams britų kariuomenė iš 850.000 vyrų sumažinama iki 550.000.

Egiptas ir Izraelis susitaikė. - Vasario 24 d. buvo pasirašyta paliaubų sutartis ir tuo pasibaigė 9 mėnesius trukę karo veiksmai tarp Egipto ir Izraelio. Vieni ir kiti keletos dienų būvyje pasitraukia iš užimtų sričių.

Slaptos Tito derybos su vakariečiais. - "Continental Daily Mail", remdamasis Romos laikraščiu pranešimu, informuoja, kad Brioni saloje, Adriatikos jūroje į šiaurę nuo Polos pusiasalio, šiuo metu vykstančios slaptos derybos tarp marš. Tito ir vakarinių demokratijų atstovų (mk)

Vis dar kvla Vokiečių markės kursas. - Šveicarijos bankas Zūriche mokė už 100 DM 38 šv. frankus. Markės kursas kvla.

Braukia komunistus. - Pranešama iš Santiago, kad čiliečiai išbrauks iš balsuotojų sąrašų 24.236 komunistus, nes norima visai nušalinti komunistus iš balsavimų (mk)

Sniego pūgos JAV. - Amerikoje siaučia didelės sniego pūgos, kurios buvo užnesusios 25 traukinius. Į pagalbą kviečiasi valstybė. Del sniego pūgų nemažai žuvo gyvulių. (mk)

Dookie Agricultural College,
1949 m. vasario 9 d.

L. S. S. IGALIOTINIS AUSTRALIJAI -

"AUSTRALIJOS LIETUVIUI"

Gerbiamas Pone Redaktoriau,

Sveikinu Jus ir visą "Australijos Lietuvio" redakcinį kolektyvą Vasario Šešioliktosios proga, linkėdamas ir toliau sėkmingai varvėti pradėtąjį darbą, kad kuo greičiau mūsų tauta susilauktų vėl Laisvės Varpą prabylant.

Junkite mus vienon grandinėn, žadinkite Tėvynės Meilę bei Laisvės Ilgesį, ugdykite tolerantiškumą ir tarpusavio susipratimą ir te Aukščiausias laimina Jūsų žingsnius.

Šį sveikinimą norisi užbaigti nemirštamojo Maironio žodžiais:

"Ginkime kalbą, žemę, jos būdą!
Stokim į darbą, kaip milžinai!
Laimina Dievas sėjama grūdą,
Laimina vaisių: gema šimtai".

Jūsų B. Dainutis.

Beatricė

I R V Ė L

Aš sapnavau baltųjų kalnų miestą,
Ir mano akys merkės svaiguly.
Viršunėm kvepiančiom nutiesta
Lig gilumos... pačioj širdy.

Ir paslėpiau to sapno atminimą,
Nes žemėj - vardo nebėra jam pavadint.
Galbūt, ilgai ilgai jis lange rymos.
Galbūt, langai jo ilgesiu aptvins.

Ir vėl girdžiu,
Atidainuoja miestai ir jų toliai...
Per naktį užmerktų akių.
O kraujas tada šaukia grįžti; grįžt namoliai!
Kur? - žemės dulkę kruviną rasiu.

Leisk pabarstyti galvą šitom dulkėm!
Dar... pabučiuot jos žemę į padus.
Suplėšyt tada širdį (ir jos skausmą!) smulkiai, smulkiai...
Ir nebegrižti į ... sapnus.

LIETUVOS SKAUTŲ SAJUNGA
Igaliotinis Australijai

Dookie Agricultural College,
1949 m. vasario 2 d.

I s a k y m a s Nr 3

Mieli Sesės ir Broliai !

Sąrysy su iš Australų Skautų Vadovybės gautuoju leidimu sudaryti federalinį junginį prašau visus Australijoje esančius L.S.S. narius neatidėliojant užsiregistruoti, patiekiant apie save smulkias asmens ir skautiškosios veiklos žinias, rašant - a) s k a u t a i - p a s k t n. V. Neverauskui, l.e.p. L.S.B. Igaliotiniui Australijoje, adresu:

Mr. V. Neverauskas
c/o SM
Naracoorte, S.A.

b) s k a u t i n i n k a i - e s, Vyties S! ar K! nariai bei narės, studentų skaučių dr-ės narės ir skautės man, adresu:

Mr. B. Dainutis
Dookie Agricultural College, Vic.

Išsiregistravę ir suteikę žinias stovyklose praneša tik dabartinius savo adresus.

B u d ė k i m e !

psktn. B. Dainutis
L.e.p.L.S.S. Igaliotinis Australiaijai

Dookie Agricultural College,
1949 m. vasario mėn. 8d.

I s a k y m a s Nr 4

Mieli Broliai ir Mielos Sesės

Iš vyr. sktn. Antano Krauzo gautomis žiniomis Lietuvos Skautų Sąjungos Tiekimo Skyrius Detmolve sąryšyje su valiutos pakeitimu, emigracija ir kitomis priežastimis bankrutavo palikdamas Sąjungai 4000 DM skolos.

Tiek Pirmijos tiek Brolijos bei Seserijos piniginis stovis po valiutos pakeitimo yra toks, kad jie negali skolos padengti. Mūsų visų garbės reikalas reikalauja, kad ši skola būtų kiek galima skubiau likviduota, neprileidžiant prie to, kad vokiečių teismas išikištų į šį reikalą, reikalaujamas Sąjungą padengti skolą ar likviduoti.

Mums visiems gerai pažįstamas energingas Skautų Aido redaktorius vyr. sktn. Antanas Krauzas, kurio neišsenkamos energijos ir asmenišką pasiaukojimą dėka tremty vėl pasirodė "Skautų Aidas" ir laikėsi iki pinigų reformos, todėl noriu čia pacituoti jo laiško žodžius. Jis rašo: "Tiekimo skyrius po pinigų reformos subankrutavo ir man, kaip spaudos skyr. vedėjui, tenka 4000 DM skolą išlyginti. Šiandieji plaukai pražilo nuo rūpesčių. Šią sumą turiu keturių mėnesių laikotarpyje sumokėti. 0

(sek. psl.)

"DM" ne mažas pinigas. Tai ne išmaldos prašau sau asmeniškai, bet, padarvė paslaugą Skautų Sąjungai". (Laiškas išsiųstas sausio pradžioje).

Manau, kad visiems aiški mūsų brolių bei sesių padėtis Vokietijoje. Nejaugi mes galime verst juos padengti susidariusius trūkumus, atsisakant nuo būtinausio reikalingumo dalykų, kad paremtų L.S.S.? Man atrodo, kad ne, nes reikalas bendras, o bešališkai padėti vertinant, mūsų materialinis stovis žymiai geresnis. Nors pinigas mūsų vra ir sunkiai uždirbamas ir kiekvienas penas vra gerokai prakaitu apšlakstytas, tačiau mes, neatitraukdami sau kasnio nuo burnos, galime vienos darbo dienos uždarbį paaukoti. Tokia auka padėtų Sąjungai apmokėti skolą, perdaug neapkraunant mūsų brolių bei sesių ir taip jau kenčiančių Vokietijoje sunkų nedatekliu.

Atsižvelgdamas į tai ir aiškiai matydamas Sąjungos būklę, aš kreipiuosi į visus be išimties Skautų Sąjungos narius-es Australijoje prašydamas kiek galima skubiau, bet jokia būdu ne vėliau kovo mėn. 15 d., pasiųsti L.S.S. Iždininko Australijoje vardu (Mr. Jaunutis Jurskis, c/o Metropolitan Water & Drainage Board, Potts Hill, via Regent Park, N.S.W.) nemažesnę kaip vienos dienos uždarbį auką. Laiką ir aukos dydį nurodau, nes tik tokiu būdu mūsų suteikta pagalba galės būti pakankamai efektyvi ir gali pasiekti Vokietiją laiku.

Budėkime !

Psktn. B. Dainutis
L.e.p. LSS Įgaliotinis Australijai

=====

B. Dainutis

LIETUVIAI SKAUTAI PAN-PACIFIC JAMBOREE

Redakcija: AL 4-me numervje tilpo apie skautų P.-P-Jamboree mūsų bendrad. G. Zemkalnio straipsnis. Tai daugiau svečio išpūdziai. Atsižvelgdami į tai, kad mūsų skautai šios stovyklos proga padarė didelį pasitarnavimą Tėvynei, mielai talpiname skautų įgal. Australijoje psktn. B. Dainučio šiuo reikalu dar vieną straipsnį. -

Nuo 1948 m. gruodžio mėn. 29 d. iki 1949 m. sausio mėn. 9 d. Australijoje, Viktorijos valstvybėje, apie 30 mylių nuo Melbourne, vietovėje, vadinamoje Yarra Brae Wonga Park vyko Pan-Pacific Jamboree, kurioje dalyvavo apie 11.000 skautų iš visų Australijos valstvybių ir užjūrio kraštu, k.a. Anglijos, Fiji, Hong-kong, Indijos, Libanono, Latvijos, Lietuvos, Malajų, Naurų, Naujosios Kaledonijos, Naujosios Zelandijos, Pakistano, Prancūzijos, Filipinų ir Tahiti.

Jamborre organizacinis komitetas, susidedas iš F.R.S. Sanders, C.W. Game ir A.R. Macneil, - kaip visi turbūt pastebėjote iš viršuje parduoto dalyvaujantių valstybių sąrašo, - leido ir mums sudaryti savo atskirą tautinį kontingentą, kuris oficialiai reprezentavo L.S.S. ir dalyvavo visuose parengimuose kartu su kitomis valstybėmis lygiomis (sek. psl.)

"oversea" teisėmis.

Pačią pirmąją stovyklavimo dieną Jamboree vadovybė gavo iš Jo Ekscelencijos Australijos Užsienių Reikalų Ministerio leidimą mūsų vėliavai, nežiūrint į Lietuvos okupavimą, dalyvauti visur lygiai su kitų kraštų vėliavomis. Apie tai Jamboree vadovybė dar tą patį vakarą mus painformavo, kartu pažymėdama, kad jeigu mes kartais savo tautinės vėliavos dėl kurių nors priežasčių nebūtume atsigabėję, mums ją paskolintų. Tokiu būdu, antrą Jamboree dieną, mūsų kontingento stovyklavietės šventorėlyje, abipus tautinio kryžiaus, papuošto jūr. skautų Jono Rudzinsko ir s.v. vyr. sklin. (dabar pasktn.) Jono Urbono smūtkeliu, iškilo lietuvių ir australų vėliavos ir atovyklos atidarymo parado metu mūsų valstybės trispalvė buvo nešama taip vadinamoje "color party" kartu su kitų Jamboree dalyvaujančių valstybių vėliavomis ir dalyvavo su "color party" visuose paraduose bei parengimuose.

Australų Skautų Sąjungos dėka, lygiai po dešimt metų nuo to laiko, kai Antroje Tautinėje Stovykloje Pažaisly suplevėsavo Australijos tautinė vėliava, mūsų spalvoms, nežiūrint į visus istorinius įvykius, nežiūrint į mūsų valstybės okupaciją, buvo leista revizituoti Australiją.

Manau, kad tikrai atspėsiu mūsų visų valią, šio laikraščio puslapiuose, nors trumpai, bet nuoširdžiai padėkodamas Australijos Skautų Vadovybei ir Australijos vyriausybei už tą mums parodytą tikrai nuoširdų gestą.

Lietuviškasis kontingentas susidėjo iš 7 skautininkų, 11 skautų vyčių, 1 jūrų skauto ir 10 skautų, viso 29 asmenų. Kontingentas pasirodė visuose laužuose pagrindinėje laužovietėje ir sausio 3 d. arenoje prie tribūnos bei užsienio svečių pasirodymuose Ringwood miesto salėje ir surengė vieną savo laužą, į kurį svečiais buvo pakviesti atstovai iš visų kontingentų. Ringwoodo salėje visos pasirodymo dainos buvo įrašytos į plokšteles ir transliuotos per radiją, atskirai buvo įrašytos į plokšteles ir transliuotos per radiją trys lietuviškos liaudies dainos, vėliavos pakėlimo ceremonialas, kontingento stovyklos aprašymas su mūsų paaiškinimais, be to, vokiečių kalba intervjū ir kelios dainos Radio Australia programai Europai, kuri pertransliuota vasario 20 d. 18 val. centrinės Europos laiku per trumpųjų bangų stotis VLA 25 m, VLB 31 m ir VLC 16 m.

Stovyklos metu kontingentas turėjo įrengęs tautodailės parodėlę, kuri buvo itin gausiai lankoma. Kontingento stovyklavietę aplankė Anglų Imperijos skautų šefas Lordas Rowallan, Jo Ekscelencija Melbourne arkivyskupas Dr. Simon. Jamboree vadovybė bei daug žymių kariuomenės bei valdžios atstovų. Stovyklavietė buvo filmuojama Lordo Rowalando, dviejų filmų bendrovių (viena spalvotai kronikai) ir daugelio privačių asmenų.

Jamboree oficialaus atidarymo dieną, t.y. gruodžio 30 d., atidarymo parado metu lietuvių skautų vardu Jo Ekscelencijai Australijos Gen. Gubernatoriui ir Australijos skautų šefui Mr. Mc Kell, ženkliai mūsų nuoširdaus dėkingumo už visą pagalbą bei širdingumą, įgalinusi mus dalyvauti Jamboree, buvo įteikta tautiniais rūbais aprengta lėlė.

Veik visa Australijos spauda gana šiltai paminėjo mūsų dalyvavimą. Nuotraukų iš Lietuvių kontingento stovyklavietės galima buvo rasti ne tik dienraščiuose bei žurnaluose, skirtuose visai skaitančiajai pub-
(sek. psl.)

- 13 -

likai, bet ir specifiniuose, profesiniuose paskirties, žurnaluose, kaip pav. Viktorijos ūkininkų savaitraštis "The Leader".

Lietuvišką kontingentą sveikino telegramomis a) lietuvių kalba "Australijos Lietuvio" redakcija, b) anglų kalba p. ir sesės: O. Matulionytė, M. Kocinaite ir K. Brundzaitė, bei laiškais L.S.S.T. Pirmininkas vyr. sktn. Palčiauskas, Liet. D-jos Australijoje Centro Valdyba, pavieniai skautininkai ir skautai iš Australijos, Vokietijos ir Amerikos.

Paskutinę stovyklavimo dieną J. Ekselencija Lieut.-Gen. Sir Edmund Herring, Chief Justice of Victoria ir Viktorijos Skautų Sąjungos Prezidentas įteikė mums, lygiai su kitų valstvybių atstovais, stovyklos emblema su įrašu "Wonga" (tai vietos čiabuvių taikos paukščio vardas), kurią palinkėjo, kaip galima greičiau persiųsti ar pargabenti Laisvojon Lietuvon. Filipinų kontingento vadovas Dr. Eliseo C. Malis-ci pasikvietęs mūsų kontingento vadovą įteikė jam Filipinų tautinę vėliavą. Pakistano skautai įteikė kontingentui mažą Pakistano vėliavėlę ir literatūros apie Pakistaną bei Pakistano skautus anglų kalba. Naujoji Zelandija apdovanojo visus kontingento narius savo "Kiaora from the Scouts of New Zealand", be to, daugelis dalyvių buvo įvairių kontingentų apdovanoti įvairiais suvenyrais.

Viktorijos Zone Scout Commissioner Mr. Merv McKay iškilmingai įteikė kontingento vadovui l.e.p. L.S.S. Įgaliotiniui Australijoje psktn. B. Dainučiu ir e.p. L.S.B. Įgaliotiniui psktn. V. Neverauskui Zone Scout kaklairaščius pažymedamas "Our Brothers Lithuanians Zone Scouts of Australia".

Jamboree baigiantis, po trumpo vadovybės posėdžio, Jamboree stovyklos viršininkas G.F. Connan, A.D.C.C. atvykęs į kontingento stovyklavietę pranešė, kad laikinai oficialiai leidžiama lietuviams skautams turėti savo skautišką junginį, apimančią visas Australijos valstybes. Iš Australų skautiškosios vadovybės ryšininku bei Įgaliotiniu mūsų reikalams skiriamas Viktorijos Zone-Scout Commissioner Mr. Merv McKay.

Rašydamas šį trumpą pranešimą Australijoje esančiu lietuvių žiniai, negaliu nepadėkoti pp. Dauniams už paaukotą Lordui Rowallon įteikti puikią tautinę juostą, ir mielai sesei X iš Adelaidės už lėlės, įteiktos Australijos Gen. Gubernatoriui, pagaminimą. Ta pačia proga tebūnie man leista padėkoti visiems, vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjusiems prie Jamboree rengimo bei mus sveikinusiems. Jų pagalba bei parama mums rengiantis ir reprezentuojant mūsų Tėvynę buvo itin brangi ir maloni.

=====

1948.XII.21.

Sveikinu Jus, mūsų Tautos ir mūsų brangiosios Lietuvių Skautų Sąjungos pionierius-kūrėjus, žvelgiant į 1949 metus. Te neapleidžia Jūsų jėgos, te nenusilpsta Jūsų valia sunkioje kovoje už giedresnį rytojų. Geriausios sėkmės organizaciniame darbe, laimės asmeniniame gyvenime.

Budėkime !

Jūsų
(pas.) vyr. sktn. K. Palčiauskas
L.S.S.T. Pirmijos Pirmininkas

- 14 -

S K A I T Y T O J Ū   B A L S A I

Ar tinkamai mokinamės australizacijos?

Okupavus mūsų Tėvynę bolševikams, geriau pasirinkome tremtinio kelią, negu nusilenkėme savo krašto okupantui. Per penkis tremties metus matėme daug svetimų tautų, pramokome svetimų kalbų ir pažinome daug jų papročių. Pagaliau dalis iš mūsų atsidūrėme tolimoje nuo Tėvynės Australijoje. Čia daug kas mums nauja ir neįprasta. Beveik visi patekome prie sunkių fizinių darbų. Kas dieną susiduriame su Australijos darbininkija. Todėl norint ar ne, iš jų turime praktiškai mokintis anglų kalbos ir vietos papročių.

Nepaslaptis, kad australų liaudis, šalia daug gražių papročių, turi ir neigiamų. Vienas iš jų - australai vyrai labai mėgsta keiktis. Tas keiksmas pas juos virtęs lyg priežodžiu ir jie jį ištaria be pykčio, kažkaip iš įpročio. Darbe pastebėjau, kad ir lietuviai, nors anglų kalbos dar ir nemoka, bet australiškus keiksmažodžius jau ištaria švariai. Juos kartoja net ir lietuviškai kalbėdami, lyg norėdami tuo pabrėžti savo anglų kalbos mokėjimą.

Juk mes esame ne maži vaikai ir atskiriame blogą nuo gero. Savinkime mielai gerus australiškus papročius ir kalbinius išsireiškimus, bet blogus griežtai atmeskime. Mūsų priežodis sako, kad įprotis blogiau už prigimimą. Taip ir čia, įprasime ir kada nors papuolę inteligentų australų ar moterų draugijon nė nepajusime, kaip koks keiksmažodis išspruks mums iš burnos.

Ačiū Dievui, mūsų kalba nebuvo keiksmažodžiai turtinga. Jei kada iš kantrybės išvestas lietuvis ir užmesdavo kokią pamatinę arba ragotąją, bet užtat apščiai turėjome importuotų rusiškų keiksmažodžių. Vėliau išmokome lenkiškų, vokiškų, na, ir pagaliau pradėjome mokintis australiškų. Taip surinkę visų tautų keiksmažodžius turėsime jų ištiesą leksikoną.

Kažin, ar tas daro mums didelę garbę.

V. Č-kas

Laiškas "Australijos Lietuviiui"

Man prisimena skaitytieji Dr. J. Basanavičiaus žodžiai: "Kaip varpas primena tikintiesiems, kad laikas palikti arklą, ištiesti nuo darbo sugrubusius sąnarius ir malda pakilti aukštyn, taip d r u k a s skaitančiam lietuviui pasako, kad laikas ištiesti nugarą ir laisvai prabilti į tironą..."

"Spauda trupina pančius, griaua vergiją, kaip ugnis dilgina padus tiesos priešininkams", pasakė S. Santvaras žurnalistų suvažiavime trentyje.

Ir štai mes nors negausus lietuvių būrys Australijoje ją turime. Turime, kaip pradėdanti išidegti žiburį. Džiugu, kad žmonės grumbančiais nuo darbo pirštais, pavargusia tyruose arba svetima didmiestyje dvasia imasi to darbo, kuris neduoda jokio materialinio pelno - kartais net atsimoka pagieža iš nesubrendusių pavyduolių pusės.

Nesu sentimentalus, bet drebėjo ranka plėšiant pirmojo Australijoje lietuvių laikraščio (nors ir ne pirmojo numerio) įpakavimą. Jutau

- 15 -

toki džiaugsmą, kaip tyro lietuvio vaikas, gavęs pirmąjį Elementorių.

Kaip kartais saulė tyliai smenga į jūrą, toli bažnytkaimy laikrodis skambina devynias, o pro galvą šmėkšteli šikšnosparnis, klausi save: Gal gi tai sapnas ir skamba Palangos varpai? Gal gi tai gaudžia ažuolai šile, kuriame skambėjo Kęstučio ragas? Bet, deja, grįžta realybė, o po kojomis šnara Australijos smėlis.

Ir norisi imti tada ką nors į rankas, kas kalbėtų į tave lietuviškai, kas primintų tau lietuvišką sodžiu, senutės motinos raudas.

O štai gi lietuviškas laikraštis. Skaitai ir džiaugiesi: ten palapinėse lietuviai dainavo, ten valgė bendras Kūčias, o anava ten ir ten trys užmirštos lietuvaitytės ilgisi palangės rūtų. Sava ir malonu, nei perdaug arklių lenktynių, nei perdetos ir akių režiančios reklamos.

Nors skiltis užpildo ne daktarai ir diplomuoti žurnalistai, bet žodis brangesnis už ištisus tomus.

Ir jeigu čiabuvis klausia:

- Ką gi pats čia žiūrinėji?

Su pasididžiavimu jam atsakai:

- Žmogau, argi nematai, tai lietuviškas laikraštis!

Aš linkiu, kad "Australijos Lietuvis" augtų ir tobulėtų, kad pasiektų šios žemės tolimiausią kampelį, kur tik plaka lietuviška širdis, kad būtų paguoda kiekvienam, kuris trokšta dvasios peno.

Corio, 1949.II.11 d.

J. Pelenauskas

=====

SPAUDOJ PASIŽVALGIUS.

"Mūsų Kelio" 200-tasis numeris. - Vasario 5 dieną Dillingene (Donau), Vokietijoje, leidžiamas lietuvių savaitraštis "Mūsų Kelias" (dabar leidžiamas du kartus savaitėje) išleido savo 200-tąjį numerį. Ta proga MK bendradarbis V. Rimvydas rašo: "Turint galvoje spaudos sąlygas tremtyje, 200 numerių - didelis laimėjimas spaudos ir iš viso mūsų kultūros srityje. Šios sukakties sulaukė džiaugiasi ne tik paties laikraščio kūrėjai ir ligšioliniai jo leidėjai-redaktoriai, su lietuvišku užsispyrimu per trejus su puse metų, dažnai, atrodo, nepakeliamus sunkumus nugalėję ir susidurdami su naujomis kliūtimis, pasiekė jau antrąją sukaktį. Džiaugiasi ir tremtiniai, laikraščio bičiuliai, su simpatija sekę "Mūsų Kelio" išeitą kelią nuo 1945 m. rugsėjo mėn., kai nediršiai, turėdamas vos porą bendradarbių, laikraštis išaugo į turiningą, plačiai skaitomą savaitraštį ir pagaliau dukart per savaitę išei-

Ach, tie "laimėjimai"... - "Tiesos" 282 Nr skaitome apie naujas "pergales" ir naujus "laimėjimus" žemės ūkyje. - "Puikius laimėjimus pasiekė mūsų žemės ūkis. Visiškai pasikeitė mūsų krašto kaimas. Nebėra Tarybų. Lietuvos kaime daugiau dvarininkų, pažaboti siubėlės buožės. Žemė priklauso liaudžiai. Tarybų valdžią paskyrė darbo valstiečiams į paramą naują galingą techniką... Komunistų partija parodė darbo valstiečiui kelią į naują gyvenimą, - kolektyvinių ūkių kelią, ir Tarybų Lietuvos darbo valstiečiai vis ryžtingiau stoja į socialistinį kelią, kuria kolektyvinius ūkius, kurie užtikrina Lietuvai galingą žemės ūkio pakilimą ir suklestėjimą".

Iš šios ištraukos galime padaryti kai kurias išvadas; pirma, Lietuvoje vykdoma sparti kolchozų organizacija; antra, ryšy su tuo, daug tūkstančių valstiečių buvo ištremti ir tremiami į Sibirą. Ankstesnės mūsų žinios tuo būdu pasitvirtino.

Kaip "suklestės" Lietuvos ūkis - pavyzdžių toli ieškoti nereikia. Puikiausia iliustracija - alkanai, nudriskę, skarmalėti turtais pertekusios Rusijos kolchozininkai...

Sunku pavergti Lietuvos mokytojo dvasią. - Tame pat "Tiesos" numeryje tūlas K. Danta straipsny "Pagerinti mokymo darbą žemės ūkio mokyklose" skundžiasi, kad "Vilniaus žemės ūkio technikumui absolventas, paklaustas, kodėl reikia išblaškytus po laukus viensėdžius sutelkti į vieną kolektyvinių kaimą, neranda atsakymo. Kitas studentas atsako, kad kaiman reikia kelti viensėdžius dėl linksnumo". Ir t. t. Toliau nurodo ir kodėl taip esama: "Tenka pasakyti, kad žemės ūkio mokyklose esama paviršutiniškumo formalizmo ir apolitiškumo. O juk nepartinio mokslo nėra. Kur klaida? Klaidų turime nemaža. Viena iš stambiųjų klaidų, - tai dažnas dėstytojų nenoras nusikratyti atgyvenusių vakarais ir įsisavinti tikrą tarybinį mokslą. Kad kitam galėtum perduoti mokslą, reikia jį pamėgti, norėti perduoti mokeleiviui".

Kad mūsų mokytojai sugeba ir nori mokslą perduoti, neabejojame, per 21 metų įrodyta. Visa tik bėda, kad mokytojai neturi "bolševikiško užsidegimo" ir nenori mulkinti mokinių.

Vatikanas nori apsaugoti svarbiausias vertybes. - "Lübecker Nachrichten" rašo: "Iš gerai informuotų Vatikano šluoksnų patirta, kad paskutinėmis savaitėmis didelė dalis Popiežiaus archyvų yra išvežta į Ameriką. Gruodžio ir sausio mėnesiais iš Romos į Vašingtoną ir į kitas paslapyje laikomas pietvakarių Amerikos vietas yra išėję nauji transportai. Išvežama nepakeičiami meno kūriniai, jų tarpe šimtai paveikslų, statulų, altorių ir kitų bažnytinių brangenybių, kurios per du tūkstančių metų susikaupė Romoje. Šie turtai liks saugiose vietose, kol Europoje išvys karo pavojus".

Skersai ir išilgai... - Brazilijoje leidžiamas lietuvių laikraštis "Žinios" Nr 74 duoda būdingų žinių iš Lietuvos. Ten rašoma: "Liepos 17 d. "Elnio" kombinato (Šiauliuose) darbininkus aplankė "Stumbro" fabriko odininkai stachanovininkai. Į "Elnio" kombinato "Raudonąjį kampelį" atėjo ir avalyninkai- batsiuviai ir gamybos vadovai. Iš pasikalbėjimų paaiškėjo, kad pasiekta našesnių darbo rezultatų ir įnešta pagerinimų odų rauginime, tempime, lyginime ir režime. Rauginamų odų suminkštėjimui imta naudoti soda; seniau tempdavo tik išilgai, dabar odos tempiamos skersai ir išilgai... Bet panašiai tempiamos ir pačių darbininkų odos: "Pamainos metu galandame peilius, išnešamos odos nuopiovos, atsigabename naują odų partiją", - užakcentuoja Alf. Tamoliūnas, kaip stachanoviečiu išradimą, nors daugelis darbininkų pamainos metu bevelėtų truputį atsikvėpti..." Ir t.t..

Taigi, "kapitalistiniai" laikais buvo tempiama tik nulupta jaučio skūra ir tai tik išilgai, o dabar tempiama ir darbininko oda, ir jau išilgai ir skersai...

Naujakurio kelio galas... - JONIŠKIS - Caro laikais Petraičių dvaras buvo Naryškinų nuosavybė, Nepr. Lietuvos laikais dvaras buvo išdalintas bežemiams, paliekant 80 ha centrą, kuris pirma buvo suvalstybtintas, paskui perduotas tūlams Drigotui. Šis sugebėjo ne tik skolas išsimokėti, bet ir pasistatyti naujus gyvenamus namus. Tarybų valdžia išdalino ir centrą, tuo padidindama naujakurių skaičių. Bet sąlygų naujakuriams tarpti nėra. Ir šių metų vasario mėnesį jie, "atsisakė buožinių pastangų sudaryti gražius vienkiemius", nutarė susijungti į kolektyvinį ūkį, nes šiems valdžia žada paramą. Petraičių kaimo ir dvaro laukų naujakuriai sudarė "Raudonosios Vėliavos" kolchozą su 511 ha. Visas turtas esąs 25 raguočiai, kurių tarpe ir kelios melžiamos karvės, 5 veislinės kiaulės, šiemet davusios 40 paršelių, ir keli arkliai".

Taigi, anot "Tiesos", "suklestės Lietuvos žemės ūkis"... su keliais arkliais ir viena kita karve ant 511 hektarų žemės...

---+---+---+---+---+---

D A R V I E N A S T R I G R A Š I S

Buvau nustebintas perskaitęs "MŪSŲ PASTOGĖS" trečiąjį numerį. Taip man tuojau ir prisiminė p. Ministerio žodžiai iš antrojo "M.P." numerio: "Nepamirškite, kad visų pirma jūs esate australai". Taigi, australai skaito angliškus laikraščius, o turbūt to išvadoje "Mūsų Pastogės" trečiame numeryje yra net trys straipsneliai anglų kalba.

Kalbėkime trumpai: Lietuviai, galintieji skaityti angliškai, turi didelį pasirinkimą angliškos spaudos, gi lietuviškai pasiskaityti mes turime galimybę tik dviejuose Australijos lietuvių laikraščiuose. Tad argi yra prasme dalį lietuviško laikraščio prirašyti angliškai? Taip pat tenka suabejoti, jei toks buvo tikslas, kad daugelis australų perskaitys minėtuosius straipsnius. Ar ne geriau būtų ieškoti kelių, kaip panašius straipsnius prakišti į australų spaudą? Tada iš jų tikrai būtų daugiau naudos ir lietuvis skaitytojas taip pat nebūtų skriaudžiamas.

G. Žemkalnis

(Atkelta iš 6 p-l.)

- 18 -

VASARIO 16-oji ADELAIDĖJE - Vasario 19 d. Adelaidės katalikų katedros salėje, gal būt, pirmą kartą Adelaidės miesto istorijoje, buvo giedamas Lietuvos himnas tokioje iškilmingoje ir pakilioje nuotaikoje. Tą dieną miesto ir apylinkių lietuviai šventė savo Nepriklausomybės Paskelbimo 31-sias metines, o svečių tarpe, be būrelio latvių ir estų, matėsi ir gražus skaičius australų, bendrą publikos skaičių perviršinantį 400.

Šventės minėjimo rūpesčiai ir pasisekimas yra prieš kuri laiką išrinkto Adelaidės Lietuvių Komiteto nuopelnas, kuriam pirmininkauja žurnalistas p. J. Mockūnas. Beveik šešias savaites vietos lietuviai ruošėsi šiai dienai, o kad sąlygos darbui kartais buvo net daugiau kaip nepalankios, minėti nėra reikalo. Vakaraais, pavargę po dažnai nelengvo dienos darbo lietuviai rinkėsi, repetavo šokius, dainavo chorelyje. Bet už vargą atlygino minėjimo pasisekimas, kuris ne tik suteikė lietuviams pakilesnę lietuvišką nuotaiką, bet tikriausiai laimėjo mums ir naujų draugų australų tarpe.

Iškilmės buvo pradėtos pamaldomis Adelaidės katalikų katedroje, giedant p. Pareigio vadovaujama choreliui ir vargonininkaujant p. Geniočiui. Dienai pritaikyta pamokslą pasakė australas kun. Reardon. Po pamaldų, 8 val. katedros salė užsipildė ir (deja, prisilaikant tradicinio lietuviško "punktualumo", su mažiausiai pusvalandžio pavėlavimu) iškilmingoji minėjimo dalis prasidėjo. Lietuvių komiteto sekretoriaus p. A. Sliužo pakviesti susirinkusieji sugiedojo "God save the King". Po to, į gražiai britų, australų ir mūsų tautine vėliava bei vntimi dekoruotą sceną p. A. Sliužas, kuris iškilmingą minėjimo dalį ir pravedė, pakvietė oficialiuosius svečius: Adelaidės arkivyskupo atstovą kun. Reardon, Commonwealth Employment atstovą, taip pat ir Adelaidės latvių bei estų bendruomenių atstovus. P. A. Sliužo skaitvotoji paskaita "Lithuania - the Nation", nors ir įdomi, bet gan ilgoka ir todėl svečius australus truputį vargino. Lietuvių komiteto vice-pirmininko p. V. Čepiausko giliai patriotingas žodis lietuvių kalboje buvo baigtas rezoliucijų perskaitymu ir priėmimu sveikinimų VLIKo pirmininkui bei mūsų diplomatams. Po to oficialieji svečiai iš savo pusės pasveikino Adelaidės lietuvių bendruomenę. Arkivyskupo atstovas išreiškė savo džiaugsmą būti čionai, nuosirdžiai sveikino ir pareiškė, kad mes esame tikrai puikūs kandidatai į Australijos piliečius. Be to, jis pareiškė, kad neužilgo lietuviai Adelaidėje turės savo kunigą. Employment Service atstovas savo žodyje pareiškė, kad jo įstaiga visomis išgalėmis stengsis mums padėti. Maloniai sveikino latvių bei estų atstovai.

Iškilmingajai daliai pasibaigus, po 10 minučių pertraukos sekė meninė dalis. Smuikininkas Pranas Matiukas, akomponuojant Miss Joyce Sanson, išpildė vieną lietuvišką ir du pasaulinius kūrinius. Operetinis baritonas Paulius Rutenis, akomponuojant Mr. Sable A.R. Grivell, tikrai nuotaikingai padainavo kelias dainas ir arijas, iš publikos pusės susilaukdamas malonaus dėmesio.

Sekė tautiniai šokiai Oželis, Kalvelis, Lenciūgėlis (paruošė p. V. Ratkevičius), kurie buvo labai šiltai publikos priimti. Ypač išsiskyre V. Ratkevičius savo solo partijoje šokant Lenciūgėli. Tarp šokių akordeonu grojo p. Cepauskas, savo puikia technika stebindamas auditoriją ir parodydamas, kad akordeonas yra ne tik šokių, bet ir

koncertinis instrumentas. P-no Pareigio vadovaujamas chorelis programos pabaigoje sudainavo 4 lietuviškas dainas.

Minėjimas buvo užbaigtas Lietuvių Tautos Himnu.

Pabaigoje norėtosi tarti keletą žodelių apie kai kurių mūsų tautiečių reprezentavimosi supratimą. Jie išpročio ar nesveiko "šventimo" supratimo paveikti į iškilmės atvokto ne visai blaiviam stovyje. Tiesa, jokių incidentų neįvyko, bet girti žvilgsniai, sunkiai pavaldomos kojos ir alkoholio dvokimas iš burnų, svečiams tikrai negalėjo sudaryti per gerą išpūdį. Tokių, pagaliau, tebuvo vienas kitas ir bendros nuotaikos bei vaizdo nesugadino, bet argi nebūtų buvę daug geriau, kad to visai nebūtų?

O visumoje, Adelaidės Lietuvių Komitetui tikrai priklauso padėka už rūpestį ir vargą organizuojant ir, svarbiausia, gerai pavykusį 16 Vasario minėjimą Pietų Australijoje. (rm).

VASARIO 16-toji LAKE BOLAC'e - Viename tolimame Viktorijos užkampyje, aprūkusiame linų apdirbimo fabrikėlyje, dirba mažas būrelis lietuvių: 12 viengunglių vyrų ir viena lietuviška šeima. Artinantis Vasario 16-tai iškilo graži idėja - suruošti Vasario 16-tosios minėjimą. Tas viskas buvo nukelta į šeštadienį, vasario 19-tą. Minėjimo dieną buvo pakviestas vietinės parapijos klebonas, kuris mūsų miestelio bažnytelėje atlaikė pamaldas už Tėvynę bei žuvusius dėl jos laisvės.

Per Sv. Mišias buvo giedamos mūsų bažnytinės giesmės, kurios vietiniams Australijos katalikams labai patiko ir jie kvietė, kad būtinai, per kiekvienas mišias mes giedotume.

Po to mūsų fabriko salėje įvyko minėjimas. Minėjimas buvo pradėtas p. K. Balkausko išangine kalba. Toliau kalbą pasakė med. stud. V. Jankauskas. Anglų kalboje trumpai apibūdino Lietuvos istoriją ir mūsų nuėitą kelią p. A. Keirys.

Oficialioji dalis baigėsi lietuvių ir anglų Himnais. Po to sekė arbatėle ir draugiški pokalbiai. Iš atvykusių lietuvių svečių tarpo p-lė G. Petrauskaitė padainavo solo keletą lietuviškų bei angliškų dainelių.

Mūsų vyrai neapsileisdami taip pat užtraukė porą sutartinių, perdėdami į bendrą "Pack up your troubles". Povilas Kecorius

IŠ AUSTRALIJOS BŪSIA GALIMA IŠVYKTI. - "Lietuvių Žodis" rašo: Gautas iš Australijos aukštojo komisaro atsakymas į klausimus: ar tiesa, kad iš Australijos būtų tremtiniai nebegalės išvykti. Aukšt. komisaras atsakė, kad tremtinys, atlikęs savo 2 metų išipareigojimą, neturėsias jokių kliūčių išvykti iš Australijos.

Antras klausimas buvo, ar tiesa, kad iš Australijos nieko negalima išvežti. Atsakyta: netiesa, išsivežti galima viską, išskyrus valiutą, kuriai išvežti reikalingas leidimas.

Australijos vyriausybė nieko neturinti prieš tautines bendruomenes, tačiau neleidianti kurtis tautinėms kolonijoms.

Tremtiniai atlikę savo išipareigojimus pagal sutartis, galėsia ieškotis ir užsiimti darbu pagal savo specialybę".

K N Y G O S   Č I A   P A T

"Australijos Lietuvio" Redakcijoje galima gauti šias knygas, kurios siunčiamos tuojau, gavus užsakymą:

1. Liudas Dovydėnas - MES IEŠKOM PAVASARIO, Novelės, 227 psl. . . . . 4 s -
2. J. Švaištas - PASKUTINI KARTĄ TAVE KLAUSIU, Romanas, 169 psl. 2 s 6d
3. J. Švaištas - SIELA LAGAMINE, Novelės, 144 psl. . . . . 2 s -
4. Žurnalas "ŠVIESA" 6 Nr., turinincas akademinio jaunimo išleistas žurnalas . . . . . 1 s 4d
5. LITHUANIAN ART IN EXIL - Lietuvių menas tremtyje. knyga anglų kalba. Tinka dovanoti švenčių ir kt. progomis mūsų bendradarbiams australams. Knygoje yra 16 spalvotų ir 46 nespalvotos žinomų dailininkų paveisklų reprodukcijos. Kaina 8 s 9d
6. J. Kaupas - DAKTARAS KRIPŠTUKAS PRAGARE, pasakos vaikams ir suaugusiems. Knyga premijuota. . . . . 4 s -

K n y g o s   k e l y j e, kurios bus gautos apie kovo mėnesio vidurį ir kurias jau galima užsisakyti:

7. Dr. Pietaris - ALGIMANTAS II dal. . . . . 4 s -
8. V. Minkūnas - ANGLŲ KALBOS SKAITYMAI, su žodyneliu ir tarimu. Kiekvienas, kuris dar netvirtai žino anglų kalbą, turėtų šią naudingą knygą anglų kalbai pramokti išigyti. 184 psl. 4 s -
9. Nelė Mazalaitė - APVERSTA VALTIS, Novelės, 200 psl. . . . . 4 s -
10. Karolė Požeraitė - LIKTŪNAS, romanas, išleistas 1948 m., 198 psl. . . . . 4 s -
11. Cervantes - Don Kichotas, 128 psl., Pulgio Andriušio vertimas iš ispanų kalbos, kaina . . . . . 3 s -
12. Nelė Mazalaitė - LEGENDOS APIE ILGESI", knyga premijuota 4 s -

-----
Šias knygas galima užsisakyti per mūsų redakciją ir jos tuoj pat išrašomos iš Vokietijos:

13. T. J. Vizairda - VILNIUS, THE CAPITAL OF LITHUANIA, 60 psl. teksto, apie 90 iliustracijų. Didelio formato, irišta. Išleido "Aufbau", Munchene 1948 metais. Kaina . . . . . 18 s.-
14. M. Scherer - PETRAS KIAULENAS Monografija. Tekstas prancūzų kalba su atskirai pridetu vertimu į anglų ir vokiečių kalbas. 55 iliustracijos, kurių 2 spalvotos. 67 psl., irišta. Išleido "Patria" 1948 metais. Kaina . . . . . 10 s -
15. Prof. Skardžius ir kt. - LIETUVIŲ KALBOS VADOVAS, kuri turi užsiprenumeruoti kiekvienas lietuvis. Tai mūsų kalbos biblija, Kaina . . . . . 15 s -

Mieli skaitytojai! Naudokitės proga pigiai išigyti lietuviškų knygų. Netrukus mūsų leidyklos Vokietijoje, išemigravus visiems į kitus kraštus, turės užsidaryti ir tokios progos daugiau nebus.

